

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inscr. neofrancați nu se primesc. Manuscrisurile nu se returnează.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inscr. mai primesc în Viena: H. Haasenstein & Vogler (Otto Nees), H. Schalek, Alois Herndl, M. Duka, A. Oppelt, J. Donnerberg; în Budapesta: A. T. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Dube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețurile inserțiilor: o serie săptămânală pe o colină 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tariful și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o serie 10 cr. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU LV.

„Gazeta” este în fă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagului I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 6 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiile sunt a se plăti înainte.

Nr. 239.

Brașov, Vineri, 30 Octombrie (11 Noembrie)

1892.

Unu exemplu „strălucit”.

Brașov, 29 Octombrie v.

Astăzi vor fi primiți în audiență de Majestatea Sa corifeii partidei guvernamentale maghiare, cari au plecat aseră la Viena, fiindu anume chiamați de monarh, ca să se sfătuiască cu ei asupra situațiunii.

După cum iese acum la lumină, contele Szapary a arătat monarhului, că în sinul partidei guvernamentale sunt două curente, că o parte pretinde căsătoria civilă obligatorie fără de nici unu încungiur, érá cealaltă parte vrea să mai temporizeze, adoptându deocamdată numai în principiu căsătoria civilă obligatorie.

În înțelesul din urmă și-a făcut cabinetul propunerea, ce a desfășurat-o contele Szapary înaintea coronei. Însă nici cu această propunere mijlocitoare monarhul nu s'a învoit, din care cauză a și primit demisiunea cabinetului.

Acum monarhul, chiamându la sine pe bărbaii influenți ai partidei guvernului, voiesce să pipăie pulsul acestei partide ca să pōtă lua apoi hotăririle de lipsă pentru formarea noului cabinet.

Nu mai e vorba dér ađi de o simplă crisă ministerială, ci de o crisă chiar a partidei dela putere, în sinul căreia s'au ivit divergențe atât de însemnate în cesțiunea amintită.

Precum ni-se anunță din Pesta, cu ocaziunea adunării de erisă a clubului partidei guvernamentale s'a făcut o manifestație demonstrativă în favoarea introducerii căsătoriei civile obligatorie. Aceia, cari o pretind nu mai sunt ađi în minoritate, ci în majoritate.

Orî cum s'ar clarifica și s'ar rezolva situațiunea încurcată de ađi, faptu rămâne, că în urma presiunii șovinismului, nutritu mai ales de opozițiunea maghiară, lu-

crurile în Ungaria au ajuns așa de departe, încât unu ministru-președinte se vede constrîs a propune coronei de a ceda curentului terorist, făcându-i concesionile cerute.

Călătoria din urmă la Viena a contelui Szapary, care n'a putut să propună coronei decât alternativa de-a alege din două rele pe cel mai mic, dovedesce lămurit în ce strîmtoare se află ađi nu numai guvernul unguresc, ci și corona însăși față cu șovinismul, care terorizează totă țera și contra căruia nu se mai pot apăra cum se cade.

Și nu era destul cu agitațiunea în sinul partidelor opoziționale; s'a mai creat unu curentu opozițional și în sinul partidei guvernamentale numai și numai spre a constrînge corona de a face nouă concesionă nesătosului șovinism și în cesțiunea bisericăscă.

Acuma se vede, ce mare erore au făcut cercurile hotărîtore atunci, când n'au ținut sēmă de acei factori ai statului, cari aveau chiamarea a susține echilibrul forțelor politice și naționale în stat: înțelegem aici națiunile nemaghiare, cari au fost sacrificate noului sistem, ale cărui corne au crescut atât de înfricoșat.

Förte nemerit dă expresiune acestei triste aparițiuni diarul boem „Politik”, când scrie între altele:

„Așa de departe au ajuns dér lucrurile în statul de modelu dincolo de Laita, încât își permit a pași chiar înaintea coronei cu cererea, ca să facă compromis cu șovinismul turbat, cu grandomania dușmană statului. În astfelu de împrejurări, ar trebui să credem, este de lipsă să sosescă curându acel timp, când cu putere și neapărat se va impune considerația, decă nu cumva vina acestei calamități, ce a venit

asupra Ungariei, este a se atribui numai și numai faptului, că acolo au fost cu forța delăturate condițiunile existente pentru unu echilibru naturalu alu puterilor politice și naționale? Au fost date celelalte naționalități pe mâna Maghiarilor, a fost adoptat unu sistem, care a făcut simplu să amuțescă glasul națiunilor coronei s-lui Stefanu, și statul ungaru este lipsit astăzi de neprețuitele avantaje ale unui *contrapondu*, ușor de mânuat și sigur în efectele lui, față cu *escesele șovinismului*, politesce precum se vede necalculabilu, alu acelei generații maghiare, care alege pe unu Kosuth cetățen de onore alu capitalei regelui, și trage în tină chiar în parlamentu memoria unor oficeri austriaci credincioși datoriei lor. Exemplu strălucit maghiaru este de altmintrele foarte instructiv și pentru raporturile de dincoace de Laita“...

Nimicu mai adevărat, decât aceea, că prin părăsirea națiunilor nemaghiare s'a dat unu avântu șovinismului nerușinat, care îl face să nu mai cunoască margini și să nu mai aibă considerațiuni nici chiar față de coronă.

Este într'adevăr acestu exemplu „strălucit”, celu dau Maghiarii, foarte instructiv nu numai pentru cercurile hotărîtore, ci și pentru partea de dincolo a monarchiei, unde asemenea o naționalitate se nisuesce de a supune toate celelalte popore egemoniei sale. Elu caracterizează totodată în modu puțin măgulitoru desvoltarea, ce a luat o dualismul în cei 25 de ani, de când există.

Crisa în Ungaria.

O apariție interesantă în actuala crisă ministerială din Ungaria este faptul, că numai Szapary s'a retras, cei-

lalți miniștri însă rămân în noulu cabinetu alu căru șefu probabil, că va fi actualul ministru de finanțe, Alesandru *Weberle*.

Acestei aparițiuni a dat expresiune însuși contele Szapary în ședința de ieri a dietei. De mult n'a fost camera deputaților așa de bine cercetată, ca ieri. O telegramă din Budapesta spune, că galeriile erau indesuite și că deputații discutau în grupe asupra crisei. De față erau toți miniștrii. În mijlocul unei generale și încordate atențiuni se ridică contele Szapary, declarându, că conformu programului său, guvernul a pregătit toate proiectele: despre matriculele civile, despre recepțiunea religiei mosaice și despre libertatea religioasă, prezentându-le Coronei. Szapary mai dișe, că între diferiți membri ai cabinetului este *deplină armonie*, dér *Corona nu a primitu proiectul despre căsătoria civilă obligatorie*. În fața astorfelului de împrejurări guvernul nu se simte capabilu de a desvolta o activitate roditoare pentru binele patriei și prin urmare el și-a prezentat dimisia, pe care corona a și primit-o, însărcinându în același timp pe membrii din cabinetu, să conducă agendele resortului lor până când se va forma noulu cabinetu. Szapary rugă camera, ca să nu mai țină ședințe până la constituirea noului guvern.

Foile opoziționale maghiare scriu, că Colomanu Tisza a provocat această catastrofă pentru Szapary. Clica lui Tisza a învins asupra clicei lui Szapary.

Crisa s'a făcut pe socotela cesțiunilor bisericăscă. Partida guvernamentală însă, care va fi chiamată să formeze din sinul său noulu cabinetu, rămâne pe lângă punctul ei de vedere în cesțiunile bisericăscă și prin urmare și noulu guvern se va prezenta înaintea țerei și a Coronei totu cu proiectele cesționate între cari e și căsătoria civilă obligatorie. Ce va face atunci Corona? Își va da învoirea la ceea ce a refuzat lui Szapary?

„FOILETONULU GAZ. TRANS.”

Verul împăratului.

Novelă istorică de Gregor Samarow.

I.

Lovitura de stat din 2 Decembrie 1851 se esecutase. Ludovicu Napoleonu resturnase ultimul zăgaz, care-lu despărtea încă de domnia absolută asupra Franciei, pe care o părăsise ca fugaru și pe care o călcase din nou ca aventurieru batjocorit.

Principele-președinte, deasupra capului căruia aurora imperiului alu doilea și lăsă deja lumina din ce în ce mai intensivă, ședea în cabinetul său și otea raporturile, cari veneau cu cea mai mare urgență dela generalul Magnan și dela prefectul poliției Petri, asupra stărilor din Paris.

Ludovicu Napoleonu era atunci o aparițiune elegantă. Talia sa sveltă făcea să apară statura sa și mai înaltă, decum era în fapt; fața sa palidă cu fruntea jată încunjurată de unu păr blondu cu

ingrijire frizată și cu mustățile militaresc răsucite, avea încă trăsuri juvenile și arăta în liniștea ei impenetrabilă tăria voinței, cu care se domina pe sine și pe alții, fără ca să permită a se ghici gândurile sale; ochii săi pe jumătate închiși formau unu vâl pentru privirile streine, cari se încercau a privi în interiorul ființei sale și numai din când în când se deschideau tare, pentru ca să emane o lucire, care pe aceia, cu cari vorbea, aci îi fărmeca prin frumșetea lor ademenitoare, aci le însufla spaimă și frică.

La o masă laterală ședea confidentul său de mulți ani, slabul și uscatul Mocquard, cu față încrețită și cu surisul sarcastic și cu părul scurt și închis — unicul omu pōte, dinaintea căruia principele nu avea nici unu secret și care se pricepea, chiar și dintr'unu semn făcut pe jumătate, dintr'unu cuvânt aruncat, să înțelegă gândurile și planurile acestuia. Elu era tare ocupat de a redigea proclamațiun și de a trimite poruncă autorităților militare și civile din provincie.

Pe fața președintelui alunecă unu zimbet fin și triumfător, după ce oetise o depeșă sosită toamai atunci.

— „Tote au succesu”, dișe elu, întindându hârtia lui Mocquard, „răscōla de pe surade e înăbușită. A fost bine, că au venit lucrurile la isbucnire, mai înainte de a se fi organizat revolta; acum a costat puțină muncă, de a înfrânge pe rebeli, și totuși s'a răspândit o spaimă videoătoare. Multă vreme nu le va mai succede dușmanilor noștri de a revolta masele și de a le pune pe baricade“.

— „În orî ce casă va fi bine”, răspunse Mocquard, „de a întări bine garnisōna din Paris și de a retrage regimentele devotate din provincie, căci în momentele decisive, în cari e vorba de unu mare viitor, după părerea mea trebuie totdeauna de a ține sēmă de împrejurările nefavorabile“.

Președintele clătina din cap în semn de aprobare, și Mocquard continuă cu pregătirea poruncilor din lista, ce se afla înaintea lui.

O tăcere adâncă domnia în cabinetul, care devenise punctul centralu alu guvernului absolutist din Francia. Președintele și rădîmase capul pe mână. Din depărtare se auzea sunet de tobe și signale militare.

Camerierul prințului intră înăuntru și anunță, că unu tēneru sublocotenent de marină doresce a vorbi cu președintele. „Elu se rōgă pentru o urgentă ascultare”, dișe elu scusându se, când Ludovicu Napoleonu îi aruncă o privire aspră.

— „Acum nu dau nici o audiență” dișe președintele, și Mocquard continuă:

— „Trebuie a fi precaut în momentulu acesta. Spiritele sunt agitate și o lovitură de pumnal, sau unu glonte de pistol sunt mijloce foarte simple pentru de a influența cursul istoriei universale în favoarea republicanilor“.

„Nu mă tem de atentate” dișe prințul-președinte, ridicându-și capul cu mândrie, „dér n'am timp pentru vreunul suplicantu. Ți-a spus numele?”

„Contele de Camerata”, răspunse camerierul.

CRONICA POLITICA.

— 29 Octomvre v.

Intr'unu articolu alu diarului „Allgemeine Zeitung“ din München asupra situațiunei politice in Austria se dice între altele: „Sistemul d lui Taaffe se mișcă întotdeauna dela Germani spre Slavi, și decă a spus unora ceva rău, nu rămân pentru aceea nici ceilalți nestinghiți. Disolvarea consiliului comunalu din Reichenberg a produs consternațiune între Germani... de aceea a lucratu cu minte contele Taaffe, că între noi numiții seniori (senatori) ai senatului imperialu austriacu, o mare parte i-a luat din șirul Germanilor. Dintre cei 21 de seniori noi numiți, de sigură că 9 pôte chiar 10 sunt bărbai ai stângei germane; 4 dintre ei sunt foarte apropiați acestei partide, ér ceilalți sunt înaiți dintre Poloni și clericali. E curios, că între acești seniori nu se află nici unu Ceh, cu toate căși între ei se află juriști, medici și profesori harnici. Dice mai departe „Allg. Ztg“, că de când Cehii tineri conduc politica națională boemă și de când politica de alianță a Austriei a fost atacată de ei, influința politică a Cehilor este în decrescere. Asupra rezultatului conferenței reprezentanților boemi în Praga, articolul fôiei germane se pronunță în mod nefavorabil, ca și foile germane centraliste din Viena și amenință o'unu nou regim severu germano-liberalu. Nici odată de când s'a introdus constituționalismul, dice, puterea guvernului în Austria n'a fost mai mare ca acuma. Faptul e cu atât mai însemnat, cu cât în același timp în Ungaria conducerea statului a intrat pe deplin în mâinile unei minorități șoviniste. Nu mai decide majoritatea parlamentului în Budapesta; guvernul se retrage pasu de pasu dinaintea unei opozițiuni brutale. Primirea lui Kossuth între cetățenii de onore ai Budapestei, împiedecarea incunării simultane a monumentelor luptătorilor dela 1848/9, aceste sunt semne marcante, cari dovedesc, cât de slabe se sânt autoritățile în Ungaria, față cu puterile poporului. Cu atât mai strins se țin frânele dincoace de Laita (în Austria). Este o artă ôrecare de guvernare aceea, de a păstra și de a redobândi din vechia omnipotență atata, cât concede slăbiciunea și neunirea elementelor populare și de a fi cu îngăduire de altă parte acolo, unde se pôte prevedé o asistență puternică. Fructe durabile nu va dobândi acest sistem; dér pôte să învingă greutățile momentane cele mai mari. — Așa caracterisază foia din München sistemul lui Taaffe.

„L'Observateur français“ într'unu prim articolu intitulat: „Românii din Ungaria“ vesteșesce barbaria Ungurilor, tre-

cându în revistă toate faptele de tirăniă ale Ungurilor, interpelarea lui Ugron și Apponyi, răspunsul iesuitic alu primului ministru Szapary; condamnă energic exclusivismul ungurescu și taxeză pe Unguri mai despoți decât Muscalii, pe cari Ungurii îi învinovățescu mereu de barbaria. Totu pe basa *Replicei* scrie unu articolu contra Ungurilor și „La France Nouvelle“. „Estafette“ dice, că: Certurile între Românii din Transilvania și între Unguri, cari pretind ai ține sub tutelă, au atinsu în timpul din urmă unu caracteru foarte acutu. Tinerimea celor două țeri s'a pus în frontu și broșurile le-au servit ca arme de bătaia. Sub titlul: „Cestiunea română în Transilvania și Ungaria“, studenții români ai acestor două țeri au espusu plângerile rasei lor. — După ce resumă și comenteză dovețile zdrobitoare ale *Replicei* contra Ungurilor articolul încheia: „E multu de când unu celebru bărbat de stat al Austriei a quis, că Austria nu era decât o expresiune geografică. Vom vedé în chip fatalu, într'o ții séu în alta, realizarea complectă a acestui cuvânt.“

„Agenția Havas“ comunică următoarea telegramă din Colonia: După „Gazeta de Colonia“ toate puterile mari au fost unanime a declara, că afacerea Zappa este o cestiune esclusivă judiciară și nici de cum politică; deci nu se pôte interveni așa după cum cere Grecia. Cercurile diplomatice din Berlin consideră, că presupunerea după care Grecia ar fi lucratu sub influența Rusiei este lipsită de temei; mai curându se pôte admite, ca motivu alu atitudinii Greciei, dorința d lui Tricupis de a a face o diversione și de a scăpa propia sa situația compromisă atât din punctu de vedere politicu, cât și financiaru. Se asigură, că Rusia nu a făcutu nici unu demersu pe lângă puteri în favoarea Greciei.

Diarului „Novoie Vremia“ i se anunță din Viena, că în cercurile politice de acolo a făcutu o impresiune deprimătoare, că pressa catolică conservatoare din Italia, și cu deosebire organele Vaticanului, atoa atât de vehementu vorbirea din Wittenberg a împăratului Wilhelm. Expectorațiunile catolicismului a stîrnit acolo cu atât mai mare consternațiune, cu cât prin această jabisul între Papa și alianța triplă se lărgesce totu mai tare și că Austro-Ungaria în urma cestiunei politice bisericosce din Transilvania și afară de aceea stă în raporturi încordate cu Vaticanul. După sciri din isvoru siguru, împăratul François Iosif s'ar fi hotărît de a lua dela ordinea țilei cestiunea politică-bisericosă din Ungaria.

„Contele de Camerata!“ esclamă prințul, „nepotul matusiei Elisa? Să vină — îndată — e unu semn favorabil alu sorții, că în ziua de astăzi mi vine înainte unu descendentu din sângele marelui împărat!“

Elu se ridică și făcu unu pasu spre ușă, prin care toamai intră unu tineru sveltu, cam de 24 de ani, în uniforma unui sublocotenent de marină. Fața sa fină și plină de spirit, cu ochii cei mari și negri, cu fruntea boltită înainte, pe care cădea unu păr scurt și crețu, amintea pe marele cuceritoru corsicanu alu lumii, numai expresiunea feței tinerului conte Camerata era mai blândă, decât fața sculptată în marmoră a victoriosului imperatoru.

O ôrecare visare melancolică zăcea în ochii săi și pe buzele fine, cari amintea portretele soriei lui Napoleon I, principesa Elisa Bacciochi, a căreia fiică, Napoleone Elisa, a fostu măritată cu contele Camerata, dér după o căsătorie scurtă a fostu despărțită de acesta.

Tinerul conte Napoleon Camerata se apropiă cu o manieră liberă de un-

chiul său și i dice: „Unchiule, m'am ținut departe de d-ta, fiindcă nu voiam să fiu espusu bănușii, că ași voi să ceru ceva dela d-ta și că prin favoru de rudenie, s-mi făcu cariera. Acum ai intrat într'o luptă grea și serioasă, care în durata ei pôte să aducă pericole, și prin urmare tuturor amicilor d-tale și cu deosebire tuturor acolora, cari sunt legați de d-ta prin legătura sângelui, li se impune datorința, ca să se unescă în jurul d-tale. Despre noule evenimente am auzit în castelul mamei mele din Normandia, unde mă aflam în concediu, și acum viu, ca să mă pun la dispoziția d-tale. Tineretea mea și esperința ce-mi lipsesce, vor fi contra-balansate prin sincerul meu devotamentu și prin curagiul meu, de a da peptu cu toți dușmanii d-tale. Pune-mă acolo, unde acești dușmani sunt în număr foarte mare, și unde primejdia e mai mare, și eu voi soi să moru pentru gloria d-tale și a Francoiei.“

(Va urma.)

SCRIRILE ȚILEI.

— 29 Octomvre.

La alegerea de Metropolită. Dela guvernul n'a sosit încă, precum aflăm, răspunsul oficiosu cu privire la alegerea viitorului Metropolită, dér se asigură din nou, că dreptul de alegere va fi respectat. Se mai asigură, că guvernul a întrebatu pe toți Episcopii uniți, ce părere au cu privire la dreptul de a se alege Metropolită. Toți Episcopii s'au declarat pentru dreptul de alegere. Se vorbește că și vice-președintele Curții de compturi din Pesta, d-lu Iosif Hossu. va figura la alegerea de Metropolită, ca comisar regesc.

—x—

Mobilierul rămas după răposatul Metropolită Vancea se va vinde prin licitațiune. Ni-se scrie, că licitarea se încheie în 14 Novembre n. a. c.

—x—

Primatele Vaszary pentru maghiarisare. „Budapesti Hirlap“ dela 9 Novembre spune, că abia trece săptămâna, în care primatele se nu dea câți-va galbeni pentru premiarea acoloru învățători, care arată mai mare progres în propagarea limbei maghiare. Acum de curându, primatele a dăruit pentru asemenea scopu 100 de corone în aur; în totalu însu, premiile date de elu pentru încordarea rîvnei de maghiarisare a învățătorilor atingă cifra de o miă corone. „B-pesti Hirl.“ dice, că „decă fiicăre episcopu ar face asemenea primatului, maghiarisarea ar lua unu a vîntu așa de frumos, încatu nici ultraștii n'ar mai cuteza să dică nimicu“. — Acestea sunt „meritele“, pentru cari vor să-lu ridice pe primatele Vaszary la demnitatea de cardinalu?..

—x—

Crimă misterioasă. Eri o servitoare din Curmătură (lângă Tâmpa) spălându rufe la vale, de odată vede rostogolindu-se în jos unu cap de om, pe jumătate putredu. Indată făcu ea arătare poliției de aici, care cercetându mai deapropo, află într'o gaură din stânci unu cadavru fără cap, îmbrăsat în haine fine de camgarnu, dér îi lipsea ghețele, ér buzunarele dela haine erau scose afară. Se vede dera, că aici e vorba de unu asasinat împreunat cu jafuire. Poliția a pornit cercetare.

—x—

Universitate în Oradea-mare. Episcopul catolicu, Schlauch dela Oradea-mare, primindu țilele aceste o deputația a „Societății Szigligeti“, a declarat în răspunsul la vorbirea de salutare, că de va trăi, atunci își va realiza planul de a ridica o universitate în Oradea-mare.

—x—

Bustul lui Gr. Manolescu. Unu studentu român în arta sculpturii, la Parisu, a comunicat ministerului instrucțiunei publice din România, că și-a propus a lucra bustul neuitatului artistu dramaticu, Gr. Manolescu, în rolul lui Hamlet.

—x—

Țarevicul la Viena. După „Budapesti Correspondenz“, Țarevicul se va opri la Viena la întorcerea sa din Atena.

—x—

Congresul medicilor din România, ce se va ține în curându în București, se va ocupa între altele și cu dezbaterile asupra mijlocelor și căilor prin cari se va pute da țerii o organizația medicală mai favorabilă, precum și cu formarea unei reuniuni a medicilor din țera pentru spriginirea reciproă.

—x—

Farmacia. „La Escalap“, strada Clementei, 27 (în colțu, București, cu începere dela 26 Octomvre anul corentu, a intrat în posesiunea comptriotelui nostru d-lu Al. Bozocanu, farmacistu. Ii gratulăm și-i dorim succesu!

—x—

Emigrări din comitatul Scepșu. În adunarea comitatensă a acestui comitat

a venit vorba și despre cestiunea emigrărilor, cari în comitatul Scepșu au luat dimensiuni îngrijitoare, mai ales în urma fometei din anul trecut. Deși comitatul a contras unu împrumut de 40,000 fl. pentru ajutorarea soraicilor, emigrările nu s'au putut împiedeca. Comitatul comitatensu s'a pronunțat asupra acestei cestiuni în termeni foarte desperați, dicendu, că de o îmbunătățire a situațiunei nici vorbă nu pôte fi, pe cât timp emigranții își găsescu în America unu bun mijloc de traiu. — Dér, cum știe guvernul să se îngrijescă de Sécuii cei îngâmați, punându-le la dispozițiune totu felul de isvóre de câștig din cele mai rentabile, n'ar pute să facă totu asemenea și cu bieții Slovaci din comitatul Scepșu?

—x—

Nou valș românesc. Toamai a apărut „Valsul refusat“ compus pentru pianu de Ioan de Lemeny. Piesa, (edițiune elegantă), — în număr foarte restrans — se află de vânzare la librăria Ciurcu în Brașov, precum și la Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“. Prețulu 1 fl. v. a plus 5 cr. porto etc. pentru esteri. — Compoziția d-lui Lemeny, pe lângă valoarea ei musicală se recomandă și prin aceea, că conține motive melodice românesce. Acestu frumos valș a fost esecutat de musica militară, într'unu concert alu ei de aici, cu multu succes, întempnând plăcerea tuturor.

—x—

Medicul Sultanului. Mavrogin-pașa a fost arestat în palat, învinut, că ar fi tratat o informațiune secretă puterilor streine.

—x—

O fundațiune de milioane. Răposatul rentier Loria din Milau a lăsat întraga sa avere, ce se rădică la aproape 30 milioane de franci, cu excluderea rudenilor sale, pentru înființarea unei societăți umanitare internaționale pentru muncitorii fără lucru și nenorociții de oricel soi.

—x—

Logodnă. D-lu George Enescu teol. abs. din Moeșiu inf. s'a logodit cu d'șora Elisabeta Enescu din Șimonu (Brand). — Felicitările nostre.

—x—

Concertu. Unu concert foarte interesant se va da Joi în 17 Noemvre n. c. în sala hotelului Centralu Nr. 1. Acestu concertu îl vor da ficele Elsa și Gretscheu Krummel ale oinoscutului artistu musicalu de aici. Tinerele artiste posedu o tehnică și dexteritate pe claviciră foarte surprinzătoare pentru etatea lor. Recomandăm cu căldură publicului cercetarea acestui concertu, a cărui programă o vom publica la timpul său. Bilete de intrare se află în librăria H. Zeidner.

—x—

Musica militară, va da o serată musicală Duminecă în 13 Noemvre n. c. în sala hotelului Centralu Nr. 1. Începutul la 7½ ore sora. Intrarea 30 cr.

Adunarea gen. a Reuniunei femeilor rom. din Sibiu.

Sibiu, 27 Octomvre 1892.

Domnule Redactor! Observându cu plăcere, cu câtu interes urmăresce diarul „Gazeta Transilvaniei“ toate lucrările menite a ridica cultura poporului român, în iau voi a vă comunica cele petrecute în adunarea generală ordinară a Reuniunei femeilor române din Sibiu, care s'a ținut în 26 a lunii curente, în ziua Sântului Marelui Mucenicu Demetrie.

Adunarea generală a avut unu caracter de totu sorațioscu, atribuit împrerării, că în discursul de deschidere, d'na presidentă a Reuniunei, Maria Cosma, făcându amintire de începutul acestei reuniuni de acuma 12 ani, a înținat cu multu aplombu însufleșirea generală, de care au fost pătrunse, la inițierea lucrărilor acestei reuniuni, toate

păturile din societatea românească de aici, însuflețire, care ca firu roșu s'a stre-urată de atunci până azi în toate lucrările acelei reuniuni, care a înființat școala de fete elementară, și prin această a dat îndemnul de a se ridica școala civilă de fete a Asociațiunii dimpreună cu internatul, cari toate servesc de model pentru toate părțile locuite de Români în punctul organizării unei școle de fete.

Ca publicul să poată judeca după convingere propriă caracterul sărbătoros al adunării generale, Vă comunicăm și cuvântarea dăminei prezidente, cu care a deschis adunarea generală. **Etă-o:**

„**Onorată adunare generală!** Azi se împlinesc 12 ani dela prima întrunire a damelor române sibiene, în care s'a decretat înființarea acestei Reuniuni.

„Cu deosebită plăcere îmi aduc aminte de însuflețirea generală, cu care a fost această întâmpinată din partea tuturor Românilor. Resultatul dovedește destul de eclatant cu cât zel și abnegațiune s'a lucrat la promovarea acestui scop sublim. Mulțămii stăruințelor și sacrificiilor aduse din partea on. membri ni-am vădit școala cu multă mai curând deschisă, decât speram.

„In cuvântul meu de deschidere din 7 Nov. 1880, am spus: „Să nu ne spăriem de greutățile, cu cari este împreună realizarea unui scop atât de măreț, ci să facem un început cât de modest și să sperăm, că cei chemați ne vor da totu spriginul. Aici este reprezentanța bisericii gr. or.“, am accentuat, „care dispune, decât vră, de mijlocele materiale necesare și aici este comitetul „Asociațiunii transilvane“, care este înființat pentru cultura poporului român; și ambii acești factori pot realiza în cel mai scurt timp scopul, ce voim noi a-l înțea.

„Mă simt ferice a constata astăzi, că am fost bunu proceș, căci ambii factori, la cari mi-am luat voiă a apela, ni-au venit întru ajutor întru realizarea scopului inițiat de noi. Biserica ni-a împrumutat puterile sale didactice cât timp n'aveam noi, er comitetul „Asociațiunii“, îmbrățișându cu totu zelul ideea noastră, a continuat opera începută de noi, a completat prin înființarea școlei civile de fete cu internat și i-a pus corôna prin ridicarea imponentului edificiu de școală, dând în acela adăpost și școlii noastre elementare, care împreună cu a „Asociațiunii“, formeză un întreg.

„Și astfel azi, cu ajutorul lui Dumnezeu, avem și noi Români o școală completă de fete, care poște servi dreptu modelu în patriă.

„Azi nu mai sunt mamele române avertate să-și creșcă copilele în școli și după obiceiul străine.

„Mulțămii ambițiunii redeșteptate de Românoș, azi funcționează deja numeroșe școli române de fete în diferite orașe, și sunt prea convinsă, că peste alți 12 ani nu va mai fi orașu locuitu de Români, în care să nu existe reuniune de femei cu scopu de a înainta cultura fetitelor române.

„Femeia română a fostu mai cu seamă, care a păstrat nu numai obiceiurile stră-bune, der mai vârtosă limba dulce, ce-o vorbim, și femeia română va fi, care aceste le va sci apăra de peire. A ei este și datorința, să desrădăcoineze datinele străine, introduse între alții și prin învătătoresc crescute în școli străine. De sine se înțelege, că datorința fiăcărui Român este, de a o sprigini în direcțiunea această.

„Toate acestea cutez a le afirma pe baza esperinței făcute în timpu de 12 ani. Este o satisfacțiă dulce pentru mine a constata, că în acestu timp n'am întâmpinat nici un sufletu de Român, cărui să-i lipsescă interesul pentru această scopu măreț. Am avut rara ferioare de a lucra pentru el în societate de dame și de domni prea conșcii de sfânta loră ohiămare și pe lângă această, — armonia a fostu nedespărțitul nostru soțu, care ni-a ajutat de amă ajunsu la limand.

„Singura mea dorință este: *Totu ast-felul înainte!*

„Vă salut cu deosebită bucuriă și declară a 24 adunare generală ordinară de deschisă.“

După această cuvântare, care a fost primită cu vii aplause, a urmat cetirea raportului, prin secretarul reuniunii Dr. Octavianu Russu, care raportu însă face

o reprivere asupra periodului de 12 ani din viața reuniunii, și arată progresul îmbucurător realizat de reuniune în timpu relativu foarte scurtu. Raportulu acesta alu comitetului în scurtu timp încă Vi-lă voiu trimite spre publicare pentru informațiunea publicului D-Vostră despre mersul afacerilor în această reuniune.

După ce s'a eschariat șirul obiceielor de pertractat, „Preacuvioșia Sa D-lă vicariu arhiepiscopesc, arhimandritulu Dr. Ilarionu Pușoiariu, în cuvinte de totu alese a caracterizat nisuița timpulu nostru de a se cresce junimea în institutele noastre naționale, ferite de doctrinele streine credinței, datinelor și aședșmintelor noastre naționale, a accentuat cu deosebire rolul celu importantu alu femeii române în nisuițele noastre de dezvoltare culturală, și dintre institutele de educațiune pentru seculu femeescă a ridicat cu deosebire școala elementară de fete a Reuniunii fetelor române din Sibiu, din care a rășărit școala civilă de fete cu internat, asupra cărora sunt îndreptate privirile tuturor Românilor, cari au ochi și inimă pentru dezvoltarea noastră culturală.

Am ținut să vi-le comunică acestea, Domnule Redactoru, spre a atrage atențiunea publicului asupra unei instituțiunii culturale, care ca viorica oea modestă, ascunsă de reclama și șgomot, în catonica sa modestă lucră pentru dezvoltarea noastră culturală, producând rezultate, cari ne umplu inima de cele mai bune speranțe pentru viitoru.

Raportorulă.

Hellada sub tutelă.

Nimicu mai rușinos și mai umilitoru pentru o țără, decât a cere intervențiunea streină pentru a restabili ordinea în administrațiunea sa interioră și în finacele sale. Acestu trist spectacolu ni-lă presintă Grecia astăzi, sub ministerul Tricupis. Etă ce oetimu în „Curierul Financiaru“ din Bucurescu:

D. Lowe, după cererea guvernului grec și a detentorilor de fonduri grece, a fost însărcinat să mērgă la Atena să studieze starea finanelor elenice și să raporteze guvernului engles și comitetului de fonduri grece, impresiunile sale și mijlocele de siguranță, ce trebuiesc luate pentru plata cuponelor și a amortimentelor, cari au ajuns astăzi a nu se mai pute plăti de cât prin împrumuturi, adică plătind dobândi pentru a achita dobândi, stare de lucruri ce nu se mai poște prelungi.

„The Times“, marele organu alu oetății Londrei, alarmat, cu dreptu oventu, de starea destrăbălată în care se află finacele Greciei, arată cu cifre sigure, că Grecia numai dela începutul anului curentu, a contractat următoarele împrumuturi pentru plăți de cupone: fr. 3 500,000 pentru plata cuponului lui Aprilie; 12 000,000 pentru plata cuponului lui Iulie; 1,000,000 pentru calea ferată Pirea-Larissa; 3,000,000 pentru plata cuponului lui Octomvre; 500,000 pentru rata ultimei luni a liniei Pirea-Larissa. În totalu 20,000,000 franco.

„Times“ adaugă, că o țără, care a ajuns într'unu asemenea hal, nu mai merită încrederea publicului, și oă acestu publicu e în dreptu să interviă pentru a-și asigura prin el însu-și capitalul ce a avut navitatea d'a avansa Greciei sub formă de împrumuturi.

Cu alte cuvinte, Grecia nu mai poște administra singură finacele sale și o tutelă europēnă se impune de rigore.

Nu scimă ce va face la Athena D. Lowe pentru a asigura pe detentorii de fonduri grece și pentru a introduce ordinea în finacele elenice. Aceea ce se soie este, că guvernul helen, cerend delă Londra unu comisar expertu, este ca oum ar cere cine-va declararea sa în stare de falimentu, în care reprezentanții creditorilor voru avea a studia sta-

rea bolnavului și a incassa veniturile pentru acoperirea creanțelor lor. Cererea guvernului grec mai însemneză, că Hellada nu se poște governa singură financiaricesc, după cum nu se poște governa politicesc, și că ea nu dispune nici de omeni capabili în finace, după cum nu dispune nici de omeni de stat politicii.

Când guvernul grec singuru denunță opiniunii publice incapacitatea omenilor săi de stat, și cere intervențiunea streină, fiă-care înțelege lesne starea de demoralizare în care a cădutu statulu helen și fiă-care e în dreptu a lucra pentru a-și asigura averea, mai cu seamă față cu Grecia, care mai adesea s'a încercat să plătescă pe detentorii de fonduri grece în Olimp la ghișeul semi-șeilor.

Sarcina deș a d-lui Lowe este foarte grea. Pentru a reorganiza finacele Greciei va trebui mai întâi să resolve cestiunea monetară, adică, să facă să dispară cursulu forțat și agiulu de 47%, operațiune care nu se poște esecuta de cât printr'unu nou împrumut, apoi vine datoria flotantă pentru consolidarea creia va trebui unu alu doilea nou împrumut; în alu treilea rând vinu deficitele budgetare, cari nu se mai pot acoperi de câtu ță-și prin împrumuturi.

Budgetulu de venituri alu Greciei este 90 milioane, din care numai 80 milioane se încasează; din acestea mai multă de jumătate se absorb de sarcinile datoriei publice și nu rămân de câtu vre-o 30 milioane pentru cheltuelile ordinare ale resbelului, ale marinei și ale diferitelor ministere și autorități publice. Economii simțitoare deș nu se vor pute face fără o desorganizare a serviciilor; de resurse noi Greciei, ca țără șraoș, nu dispune, de ore-ce decât ar fi dispunend, le-ar fi creat și întrebuințat ea singură și ar fi evitată catastrofa în care a cădutu și umilirea d'a se vedea sub tutela financiară-europēnă.

Invitare.

Onoratele Dămine membre ale Reuniunii fetelor române din Brașovă se invită la *adunarea generală ordinară*, ce se va ține Sâmbătă în 7 (19) Noemvre a. c. la orele 2 1/2 p. m. în sala cea mare din edificiulu școlilor române.

Brașovă, 29 Octomvre 1892.

Agnes Dușoiu, Lazaru Nastasi,
președintă. actuaru.

NECROLOGE.

Lazaru Baldi, proprietaru în Clușiu și membru fundatoru alu Asociațiunii transilvane, după grele suferințe a răposat la 8 Nov. n. c. în anul alu 70-lea alu etății și alu 28-lea alu cășătoriei. Lă deplănge întristata-i soția Terezia, sora sa Maria vėd. Vișai cu mai mulți nepoți și strănepoți. Răposatul a fost unulu dintre fruntașii români veterani din Clușiu, cari țin cu credință la nemulă loră. — Dumnezeu să-lă odihnescă în pace!

Gregoriu Gyurko, proprietaru, notar emer. alu cercului Domnintu, membru vicitist alu comitatului Sălagiu etc., a răposat la 6 Noemvre n. c. în anul alu 24-lea alu etății. Lă jălesce întristata-i soția Iuliana cu o numeroșă familiă. — Fiă-i țărina ușoră!

TELEGRAMELE

„Gazetei Transilvaniei.“

(Serviciulu biuroului de cor. din Pesta)

Budapesta, 10 Noemvre. În conferența partidei liberale declară contele Szapary, că în cestiunile politice bisericesci abia în timpul din urmă s'a stabilit înțelegere în sinulu guvernului. Cu privire la stabilirea cășătoriei civile obligatoare n'a pututu guvernulu să

ajungă la nici o soluțiune, care să primescă aprobarea Corônei. De-orece nu era de dorit o crisă parțială, întregulu cabinetu își dede dimisiunea. Vorbitorulu nu voesce deastădată să amintescă momentele personale, cari au fost în jocu la hotărîrea această. Contele Teodor Andrassy, Coloman Tisza, contele Hadik și Chorin Tibad au luat pe rând cuvântulu, întrepunend-se pentru cășătoria civilă obligatoare, între aplausele furtunose ale membrilor clubului. Partida în fine îi făcu contelui Szapary(?) ovațiuni furtunose.

Budapesta, 10 Noemvre. Contele Apponyi declară, că scirea, că contele Szapary în timpul din urmă ar fi încercat a se apropia de dănsulu, este născocită.

Budapesta, 10 Noemvre. Wec-kerle, Szapary, Fejervary, Banffy, Coloman Szell și Coloman Tisza au plecatu aseră la Viena.

Viena, 10 Noemvre. Eri au fost 7 îmbolnăvirii de coleră, 1 casu de mörte.

Berlinu, 10 Noemvre. Mesagiulu tronului a produsu o dispozițiune rea prin deficitulu de 42 milioane mărci.

Bruxella, 10 Noemvre. Aseră garnisóna a fostu consignată. Sentinelele au fostu indoite.

Parisu, 10 Noemvre. Cercetările minuțioșe de până acum încă n'au datu de urma urzitorilor atentatulu cu dinamită.

Belgradu, 10 Noemvre. Noule alegeri pentru scupștină se vor face în luna lui Februarie a. v.

DIVERSE.

Unu castel istoricu. Cumpăratu la 1798 de cătră împăratăsa Iosefina pe prețulu de 100.000 franco, castelulu Malmaison de lângă Parisu, a fostu locuința favorită a soției gonită a lui Napoleonu I. După cele 100 zile moștenitorii prințului Eugeniu de Beauharnais au vëndutu castelulu unui bancher suedezu, anume Haguermann. Apoi acestu castel fu răscumpăratu de regina Spaniei, Maria Christina, care-lă cedă la rândulu ei pentru 1.000.000 lei lui Napoleonu III. Aosta îlă dăru la rândulu lui statulu francoș.

Ruleta dela Monaco. Deunăzi s'a făcutu adunarea generală a societărilor băncii de jocu dela Monaco. Banca a căștigat în anul acesta 23 milioane de franco, adică cu 1 milionu mai multă ca în anul trecut. Capitalulu e de 30 milioane în 60,000 de acții, câte 5000 franco fiă-care acție. Posesorii acțiilor realiză căștiguri bune. Lordulu Pazzo, care a pierdut odată la joculu dela ruletă 7 milioane și jumătate de franco, capetă acum dela bancă o pensie de 40 franco pe zi. Afară de ei sunt o mulțime de alți bancheri, lordi și proprietari, cari au perdut la ruletă câte 5 și 7 milioane de franco. Pe lângă aceea banca posedă o întregă poliție secretă, spioni de totu felu, pentru cari cheltuește în fiă-care anu 800.000 de franco. Aceștia sunt însărcinați să supravegheze pe punșaii cunoscuți, cari vin pe-acolo, să observe pe mulțimea de femei de totă categoria, cari iau parte la joculu de ruletă cu banii altora, etc. Sunt și spioni recrutați dintre femei. Numėrul sinucioșilor în anul din urmă e de 10, dintre cari 4 s'au aruncat în mare și s'au înecat, er ceilalți 6 s'au împușcat.

Malțiosu. Maria: „Trebuie să mă crești vere, eu când mă scaldă potă sta o minută sub apă.“ — George: „Nu te lăuda Mario! Atăta vreme nu-ți poți ținea gura închisă!“

Proprietaru Dr. Aurel Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Gregoriu Maloră.

Cursul pieței Brașov

Table with exchange rates for various currencies and goods like gold, silver, and banknotes.

Concursu.

La casa cercuală pentru bolnavi din Brașov sunt de a se ocupa posturile de casierii, controlorilor și servitorilor.

Venitul casierului constă din léfa anuală de 800 fl. v. a., alu controlorului din léfa anuală de 700 fl. v. a., ér alu servitorului din léfa anuală de 360 fl. v. a.

Petenții pentru postul de casieru și de controlor trebuie să posedă perfectu limba maghiară și germăna în vorbire și scriere și să știe vorbi romănescu.

Funcționarii și servitorul voru fi angagiați față de o renunțare de o lună. Petenții cu purtare bună, și capabili de cauciune, cari posedă susu aminita cualificațiune.

Brașov, 3 Noemvre 1892.

Directoriuul cassei cercuale de bolnavi din Brașov.

962,2-2.

Nr. 2337-1892

376,3-2.

PUBLICAȚIUNE.

Din partea subscrisului oficiu comunalu se aduce la cunoscința publică, cum că

dreptulu de măcelăritu

séu vëndare de carne în comuna Zërnești pro 1893, 1894 și 1895, se va esarenda prin licitațiune publică în 20 Noemvre 1892 la 10 ore a. m. în cancelaria comunală.

Zërnești, 28 Octomvre 1892.

Oficiulu comunalu.

I. Șenchea, primaru.

Badiu, notaru.

„ARDELEANA“

institutu de creditu și de economii pe acții în Orăștie.

Nr. 146-1892.

964-3.

AVISU.

Institutul de creditu și de economii „ARDELEANA“, societate pe acții în Orăștie (Szászváros), Piața mare Nr. 2 și 4 în casele proprii, primesce depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

- a) Depuneri făcute la a căroru ridicare nu se recere abdicere, cu 5%;
b) Depuneri făcute cu condițiunea de a se anunța ridicarea lor, cu 5 1/2% și
c) Depuneri făcute pe timpu mai îndelungat de cătră Biserici, școle, corporațiuni culturale ori cu altu scopu de binefacere, cu 6%

Depuneri, ridicări séu anunțări se potu efeptui și prin poșta.

Orăștie, la 1 Noemvre 1892.

„Direcțiunea“.

Mensulu trenurilor

ne liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octomvre 1892.

Large table with train schedules for various routes including Budapest-Predeal, Predeal-Budapest, B.-Pesta-Aradu-Teius, Teius-Aradu-B.-Pesta, Copșa-mică-Sibiu, etc. Includes columns for train types, departure times, and arrival times.

Nota: Numerii încadrați cu linii gróse însemnăză orele de nopte.